

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Ужгородський національний університет»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДВНЗ

«Ужгородський національний
університет»,

протокол №8 від 29 серпня 2016 р.

Голова Вченої ради, ректор

В.І. Смоланка

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ _____ 01 Освіта _____

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ _____ 014.02 «Середня освіта» _____

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ 014.02 Середня освіта Румунська мова та література

Ужгород – 2016

Освітньо-професійна програма з галузі знань «01 Освіта» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.02 «Середня освіта» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Програма відповідає першому (бакалаврському) рівню вищої освіти та шостому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікації.

Укладачі програми:

1. Бобинець Степан Степанович, канд. філ. наук, доцент, завідувач кафедри французької мови та зарубіжної літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
2. Гвоздяк Ольга Михайлівна, канд. пед. наук, доцент, завідувач кафедри німецької філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
3. Голик Сніжана Василівна, канд. філ. наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
4. Дацьо Оксана Григорівна, старший викладач кафедри класичної та румунської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
5. Кікало Анжеліка Василівна, канд. філ. наук, доцент кафедри французької мови та зарубіжної літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
6. Синьо Вікторія Василівна, канд. філ. наук, доцент кафедри німецької філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
7. Славич Тетяна Ярославівна, старший викладач кафедри французької мови та зарубіжної літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
8. Швед Емілія Василівна канд. філ. наук, доцент, завідувач кафедри класичної та румунської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
9. Чендей Наталія Василівна, канд. філ. наук, доцент кафедри англійської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Програму узгоджено:

Декан факультету іноземної філології

доц. Рошко М.М.

1. Вступ

Метою освітньо-професійної програми є забезпечення оволодіння студентами факультету іноземної філології першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, відповідно до шостого кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Освітньо-професійна програма використовується під час:

- ліцензування та акредитації освітньої програми, інспектування освітньо-наукової діяльності за спеціальністю;
- розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін;
- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій і встановлює:

- обсяг та термін навчання бакалаврів;
- загальні компетенції;
- професійні компетентності за спеціальністю;
- перелік та обсяг навчальних дисциплін для опанування компетентностей освітньо-професійної програми;

Освітньо-професійна програма використовується для:

- складання навчальних планів та робочих навчальних планів;
- формування індивідуальних планів здобувачів/викладачів;
- формування програм навчальних дисциплін, практик, змісту індивідуальних завдань;
- визначення інформаційної бази для формування засобів діагностики;
- акредитації освітньо-наукової програми;
- зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;

Користувачі освітньо-професійної програми:

- здобувачі ступеня бакалавра, які навчаються в ДВНЗ «УжНУ»;
- викладачі ДВНЗ «УжНУ», які здійснюють підготовку бакалаврів спеціальності 014.02 Середня освіта (румунська мова та література)
- екзаменаційна комісія спеціальності 014.02 Середня освіта (румунська мова та література)
- Приймальна комісія ДВНЗ «УжНУ».

Освітньо-професійна програма поширюється на кафедру ДВНЗ «УжНУ», що здійснює підготовку фахівців ступеня бакалавра спеціальності 014.02 Середня освіта (румунська мова та література)

Нормативні посилання. Освітньо-професійна програма розроблена на основі таких нормативних документів:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 37, 38.
2. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2015 №266 «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с.
5. Сучасні підходи до побудови освітніх програм: Методичні матеріали / Укладачі: Холін Ю. В., Кравцов С. О., Маркова Т. О. – Харків, 2014. – 36 с.
6. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: Монографія /Ю.М. Рашкевич. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
7. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
8. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ «ЦС», 2015. – 32 с. – http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf;

2. Загальна характеристика освітньої програми

Мета (цілі) програми: підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних учителів румунської мови і літератури та зарубіжної літератури, здатних реалізувати мовну, соціокультурну і методичну діяльність в умовах швидких темпів розвитку світової спільноти та глобалізаційних процесів; формування професійних компетентностей майбутніх учителів румунської мови і літератури та зарубіжної літератури основної (базової) середньої школи. Для досягнення означеної мети студенти спеціальності 014.02 «Середня освіта румунська мова і література» повинні засвоїти базові засади теоретичної й комунікативної лінгвістики та історії зарубіжної літератури вивчення основної понятійної системи, формування необхідних умінь та навичок для застосування на практиці отриманих знань, засвоєння і використання різних методів дослідження, як: описовий, зіставний, метод контекстуального аналізу і польового моделювання, лінгвостатистичний метод, метод дискурсивного аналізу тощо. Навчання за програмою передбачає підготовку фахівців у галузі 01 Освіти, із широким доступом до працевлаштування.

Обсяг програми: 240 кредитів ЄКТС.

Нормативний термін навчання: 3 роки 10 місяців.

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, і вимоги до професійного відбору вступників.

Навчання за програмою проводиться на базі повної загальної середньої освіти. Зарахування проводиться на загальних умовах вступу: за результатами конкурсу сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання знань і вмінь (ЗНО) з предметів: «Українська мова та література», «Історія України», «Іноземна мова (англійська/ німецька/ французька мова)» або «Румунська мова і література», з урахуванням середнього бала документа про повну загальну середню освіту та балів за особливі успіхи. Спеціальні вимоги до професійного відбору вступників відсутні.

Академічні права випускників: Можливість продовжувати освіту за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, а також підвищувати кваліфікацію та отримувати додаткову післядипломну освіту. Магістерські програми в галузі філології та перекладу, міждисциплінарні програми, близькі до філології (педагогіка, літературна критика тощо).

Працевлаштування випускників: бакалавр середньої освіти може працювати в освітній галузі; на викладацьких посадах у загальноосвітніх навчальних закладах.

Результати навчання (компетентності), якими має володіти здобувач вищої освіти.

Важливим елементом освітньо-професійної програми підготовки **бакалавра Освіти**, вчителя румунської мови та літератури, вчителя зарубіжної літератури є досягнення здобувачами першого рівня вищої освіти запланованих результатів навчання шляхом засвоєння відповідних модулів (навчальних дисциплін та практик). Формулювання програмних результатів навчання здійснюється відповідно до ключових загальних та професійних (предметних) компетентностей. Процес вивчення навчальних дисциплін спрямований на формування таких компетентностей:

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК):

ЗК – 1. Формування загальної освітньо-практичної компетентності у межах нормативних філологічних дисциплін та дисциплін психолого-педагогічного спрямування.

ЗК – 2. Референційна компетентність у базовій галузі, розуміння основних концепцій професії, складових лінгвістичних та літературознавчих понять, уміння послуговуватись відповідною літературою для розв'язання дидактичних і виховних проблем.

ЗК – 3. Загальна текстуальна і комунікативна компетентність (наявність активних і пасивних навичок у сфері вживання румунської мови, розуміння особливостей дискурсивних маркерів у цих мовах).

ЗК – 4. Уміння спілкуватись державною мовою, румунською мовою, вміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне й писемне мовлення.

ЗК – 5. Здатність вчитися, прагнути до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації.

ЗК – 6. Здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел, уміння використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК – 7. Здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК – 8. Здатність застосовувати методологію наукових досліджень на теоретичному і практичному рівнях.

ЗК – 9. Уміння використовувати загальні компетентності для забезпечення освітньо-навчального процесу.

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ПК):

ПК – 1. Формування та розвиток ПК для здійснення інноваційної діяльності у галузі мовної підготовки з урахуванням сучасних вимог освіти, світового медіа простору, загальноєвропейських організацій з мовної освіти.

ПК – 2. Використання здобутої системи знань в галузі гуманітарних і професійно-орієнтованих дисциплін для забезпечення комунікації іноземними мовами в широкому плані.

ПК – 3. Знання стратегій ефективного спілкування румунською мовою, в тому числі засобами інформаційних технологій.

ПК – 4. Застосування систем знань в галузі лінгвістики, літератури, історії, теорії і методики викладання іноземних мов, ведення науково – дослідної роботи.

ПК – 5. Здатність до одержання інформації із якісних лінгвістичних і літературознавчих джерел, а також із польових досліджень.

ПК – 6. Здатність осмислювати проблеми і основи проблем, закодовані в літературознавчих та мовних артефактах.

ПК – 7. Здатність до вибору та застосування відповідних методів навчання викладання румунської мови і літератури та зарубіжної літератури у загальноосвітній середній школі.

ПК – 8. Здатність спілкуватись і співпрацювати із фахівцями різних галузей знань, які залучені до навчального процесу уміння домовлятися, робота в команді.

ПК – 9. Здатність до комунікації у професійній сфері (рідною та іноземною мовами), знання основ ділового спілкування, вміння вести наукову дискусію, навички професійної науково-інформаційної діяльності.

ПК – 10. Здатність використовувати комп'ютери для філологічного дослідження та отриманні додаткової інформації.

ПК – 11. У широкому контексті загальної професійної компетентності (ПК) формувати такі її складові:

А. – літературознавчу компетенцію, яка полягає в здатності розкрити найбільш важливі загальні закономірності розвитку зарубіжної літератури, починаючи з греко-римської античності й завершуючи початком ХХІ століття, виявити національну специфіку культури різних країн, наголошуючи індивідуальну своєрідність художньої майстерності знакових літературних постатей тощо.

Б. – фонетичну компетенцію, що у процесі аудіювання створює у студентів відповідну іншомовну артикуляційну базу даних.

В. – мовленнєву компетенцію, тобто темп і фонетичне оформлення висловлювань, грамотність і виразність мовлення.

Г. – стилістичну компетенцію, тобто знання лінгвістичних та структурних особливостей текстів різних мовленнєвих жанрів і репертуаром виражальних засобів у межах окремого жанру та уміння використовувати ці знання з метою визначити зміст, закладений у текст його автором і здійснити адекватний переклад.

Ґ. – методичну компетенцію, тобто теоретичні знання у галузі теорії та практики навчання взагалі та їхні особливості підчас навчання і виховання учнів певного вікового періоду, а також уміння розробляти й обґрунтовувати стратегію навчання іншомовній комунікації, дотримуватися її підчас здійснення навчання й адаптувати відповідно до потреб конкретної ситуації.

Д. - загально педагогічна компетенція, яка полягає у відборі засобів навчання у залежності від поставлених завдань, структурованості подачі матеріалу, у врахуванні вікових і психолого-фізіологічних особливостей учнів, оригінальності й креативності.

Ж. - педагогічно-комунікативна компетенція, яка полягає у доброзичливості, зацікавленості, заохоченні ініціативи, активності та гнучкості у спілкуванні з учнями.

Навчальні дисципліни і практики освітньо-професійної програми складаються з нормативної частини та дисциплін вільного вибору студента. Нормативна частина змісту освіти за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра-освіти, викладача румунської мови і літератури складається з циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки, дисциплін фундаментальної підготовки та дисципліни професійної та практичної підготовки. До блоку дисциплін вільного вибору студентів належать дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки, дисциплін фундаментальної підготовки та дисципліни професійної та практичної підготовки.

Перелік модулів (навчальних дисциплін і практик) наведений у додатку 1

Система атестації здобувачів вищої освіти.

Атестація здобувачів першого рівня вищої освіти щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньої програми здійснюється Державною екзаменаційною комісією із зазначеної спеціальності після виконання студентами у повному обсязі навчального плану. Атестація студентів, які навчалися за програмою підготовки бакалаврів здійснюється на підставі оцінки рівня знань, умінь та навичок випускників у формі комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності. Комплексні кваліфікаційні екзамени мають на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і включають завдання з теорії та історії румунської мови, практичного курсу румунської мови, лексикології, стилістики, фонетики, граматики, теорії та практики перекладу та методики навчання за спеціальністю й предметною спеціалізацією а також питання з румунської літератури від давньої до сучасної.

Очікувані результати навчання (загальні)

Бакалавр (середня освіта) здатний:

- продемонструвати знання та уміння, що пов'язуються з формуванням особистості майбутнього педагога, представника української інтелектуальної еліти, провідника національної, державотворчої ідеї, на засадах демократизму і гуманізму, громадянськості, здатного творчо, активно, відповідально впливати на навчально-виховний процес української школи.
- використовувати державну мову в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні;

- аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свою точку зору на дискусійні моменти української історії та сучасного суспільного життя;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства;
- оцінювати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на здоров'я людини, розуміти основи психічного здоров'я та самопсихотерапії; причини ризику та основи профілактики різних соматичних і психосоматичних захворювань;
- створювати психологічні умови оптимізації навчально-виховних процесів, визначати структуру колективу за мікрогрупами, вивчати психологічні особливості класу та складати психолого-педагогічні характеристики;
- оформити укладення, зміну та припинення трудових правовідносин, складати процесуальні документи тощо;
- застосувати базові знання з педагогіки у навчально-виховній діяльності, проектувати уроки різних типів, аналізувати та визначати рівні знань, вихованості учнів, проводити педагогічні дослідження, використовувати в практичній роботі ідеї та досвід прогресивних педагогів минулого і сучасного, проводити виховні заходи.

Очікувані результати навчання (фахові)

- здатність кваліфіковано використовувати румунську мову як засіб спілкування у румуномовному середовищі із врахуванням соціокультурних норм та для здійснення професійних функцій;
- знання орфоепічних, фонетичних, графічних, лексико-фразеологічних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних, орфографічних та пунктуаційних норм румунської мови;
- знання теоретичних засад офіційно-ділового, наукового й розмовно-літературного стилів, що становлять основу спілкування румунською мовою.
  - демонструвати вправність у володінні румунською мовою, включаючи спеціальну термінологію, для пошуку та опрацювання літератури.
  - продемонструвати знання і розуміння методів лінгвістичного та літературознавчого аналізів та методів навчання дисциплін філологічного циклу, які вивчаються у середній загальноосвітній школі.
  - застосувати знання та розуміння понять філологічного аналізу та належного рівня майстерності в осмисленні проблем, формулювати їх науково грамотно і отримувати рішення за допомогою відповідних методів.

- розширювати читацький досвід студентів і збагачувати їхню ерудицію, виховувати естетичний смак шляхом осягнення естетичної цінності художніх творів зарубіжної класики та її етико-онтологічного сенсу.
- застосувати знання та розуміння складових філологічної науки та суміжних з нею інших наук (філософію освіти, педагогіки і психології, історії України, комп'ютерних технологій навчання тощо) з метою розвитку міждисциплінарних зв'язків та в кінцевому підсумку реалізації завдань якісної сучасної освіти та створення умов для самореалізації студентської молоді, їхньої підготовки до самостійної, успішної професійної діяльності.
- продемонструвати академічні знання та практичні професійні уміння з різних розділів зарубіжної та вітчизняної лінгвістики, історії зарубіжної літератури, методики їх викладання крізь призму використання інформаційно-комунікативних та інтерактивних, інноваційних технологій.

Соціокультурна компетенція

- розуміння іншомовних соціокультурних реалій, знання й адекватне тлумачення різних зразків мовленнєвої поведінки, уміння адекватно реагувати й діяти у різноманітних контекстах полікультурного середовища;
- уміння застосовувати культурологічну інформацію у професійній діяльності.

Комунікативна компетенція

- уміння вільно та спонтанно спілкуватися румунською мовою для вираження думки у ситуаціях соціальної, навчально-академічної та професійної сфер;
- уміння розуміти складні тексти румунською мовою різного обсягу, тематики та жанрової приналежності та розкривати імпліцитну інформацію, що міститься в них, при читанні та аудіюванні;
- уміння висловлюватися у письмовій формі румунською мовою з необхідним ступенем деталізованості й тематичної складності, демонструючи вільне володіння прийомами структурної побудови тексту, засобами зв'язності та цілісності на суперсинтаксичному рівні.

Навчальна компетенція

- уміння аналізувати тексти румунською мовою різних жанрів, виявляти їх лексичні, синтаксичні та стилістичні особливості у взаємозв'язку зі змістом та основною думкою твору;
- уміння здійснювати самоосвітню діяльність, розширювати іншомовні знання та застосовувати їх у професійній діяльності;
- уміння використовувати лексикографічні джерела та Інтернет-ресурси з метою вдосконалення власної навчальної діяльності.

Професійно-педагогічна компетенція

- уміння застосовувати мовні, лінгво-комунікативні та лінгво-дидактичні знання для виконання професійних функцій під час педагогічної практики;
- уміння фонемно правильно вимовляти усі звуки румунської мови та адекватно розуміти їх у процесі сприйняття мовлення інших; транскрибувати з урахуванням редукції ненаголошених голосних у службових словах в потоці мовлення; коректно інтонаційно оформлювати власне мовлення, дотримуючись правил паузації; усвідомленого оперування інтонаційними засобами у різних мовленнєвих ситуаціях; наочно демонструвати артикуляцію звуків та графічно оформлювати інтонаційні схеми різних видів дискурсу;
- уміння розпізнавати граматичну структуру румунської мови за формальними ознаками, співвідносити її зі значенням, диференціювати від омонімічних форм, ідентифікувати відмінні форми, синонімічні за значенням;
- уміння працювати з вітчизняною і зарубіжною літературою та іншими інформаційними ресурсами; надавати правильну теоретичну інтерпретацію різноманітним граматичним явищам, а також ілюструвати кожне теоретичне положення конкретними мовними прикладами; використовувати набуті знання іншомовної граматики при виконанні професійно-практичних завдань та в ситуаціях особистого спілкування;
- уміння обирати та застосовувати на практиці адекватні підходи, методи та прийоми формування комунікативної компетентності; обирати та застосовувати відповідні форми, види і способи контролю рівня сформованості мовної, мовленнєвої і соціокультурної компетентностей; аналізувати та узагальнювати досвід учителів, що досягли значних успіхів у галузі навчання румунської мови та літератури; визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання ІМ; аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси з ІМ румунська мова та література; аналізувати, обирати й ефективно використовувати вправи різних типів і видів; формувати в учнів мовну, мовленнєву і соціокультурну компетенції; оцінювати рівень сформованості усіх складників іншомовної комунікативної компетентності;
- уміння аналізувати мовний матеріал румунської мови з точки зору семантичних, морфологічних, словотворчих та етимологічних характеристик лексичних та фразеологічних одиниць; проводити стилістичну диференціацію лексичних і фразеологічних одиниць, вжитих у мовленні; узагальнювати і систематизувати знання з лексичного складу іноземної і мови, розпізнати і оцінити певні процеси в розвитку мовної системи, а також на основі цих знань здійснити фаховий коментар з приводу особливостей вживання певних лексико-семантичних варіантів лексичних одиниць;
- уміння визначати пріоритетні напрями та об'єкти педагогічної діагностики; добирати оптимальний діагностичний інструментарій; розробляти програму педагогічного діагностування як окремої особистості, так і мікрогруп;

аналізувати та узагальнювати результати діагностичної роботи; використовувати результати діагностування в проектах педагогічної діяльності; доцільно оперувати різновидами прогнозування;

- уміння враховувати вікові та індивідуальні особливості учнів у процесі педагогічної діяльності; планувати основні етапи освітнього та виховного процесів; визначати пріоритетні напрями освітньої та виховної діяльності, доцільно розподіляти функціональні обов'язки учасників освітнього та виховного процесів; координувати та коригувати діяльність учнів; застосовувати методи навчання на уроці; здійснювати комунікативну презентацію; добирати адекватні прийоми комунікативного впливу, попереджати та долати конфліктні ситуації, добирати оптимальні засоби та прийоми спілкування; аналізувати дидактичні аспекти уроку; аналізувати власні судження, вчинки і в кінцевому результаті – діяльність (правильність постановки мети та завдань; ефективність вибраних форм, методів, прийомів, засобів діяльності; причини успіхів та недоліків, помилок та труднощів у процесі діяльності);

- уміння самостійно створювати медіапроекти, використовуючи інформаційні системи в освітньому процесі; захищати інформаційні ресурси та бази даних; застосовувати сучасні мультимедійні програмні засоби у педагогічній діяльності.